



BIURO PRASOWE IMGW-PIB

Serwis pogodowy: meteo.imgw.pl

Twitter 24/7 @imgwmeteo

Rzecznik Prasowy: Grzegorz Walijewski

E. biuroprasowe@imgw.pl

T. (+48) 503 122 100

Warszawa, 03.08.2022 r.

Komunikat Biura Prasowego IMGW-PIB

SUSZA – najważniejsze pytania i odpowiedzi



Rzeka Wołosaty w miejscowości Stuposiany (woj. podkarpackie), 01.08.2022 r., Fot. Mariusz Rytel | IMGW-PIB

Co to jest susza atmosferyczna, glebowa, hydrologiczna i hydrogeologiczna i czym one się od siebie różnią?

Susza oznacza niedobór wody na danym terenie. Możemy wyróżnić różne fazy suszy, które następują po sobie:

SUSZA ATMOSFERYCZNA jest pierwszą fazą rozwoju zjawiska. Oznacza brak lub znaczny niedobór opadów na danym terenie.

SUSZA GLEBOWA, zwana również rolniczą, jest drugą fazą suszy i bezpośrednią konsekwencją wydłużającej się suszy atmosferycznej. Mamy z nią do czynienia, gdy wilgotność gleby jest



niedostateczna do zaspokojenia potrzeb np. roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie. Monitorowaniem tej fazy suszy zajmuje się Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy. Stanowi ona poważne zagrożenie dla rolnictwa.

SUSZA HYDROLOGICZNA oznacza niedobór zasobów wody w rzekach i jeziorach. Jej symptomami są niskie stany wody i przepływy. Dla celów opracowywania ostrzeżeń przed suszą hydrologiczną wartością progową jest wartość SNQ, tj. średni niski przepływ z wielolecia.

IMGW-PIB na bieżąco prowadzi monitoring suszy, publikując najnowsze informacje na stronie stopsuszy.imgw.pl. W jednym miejscu znajdują się wszystkie dane i analizy służące do monitorowania stanu wód i sytuacji hydrologicznej w całym kraju: dane pomiarowe ze stacji, ostrzeżenia, prognozy, ale także biuletyny i artykuły poświęcone tematyce suszy i oszczędzania wody.

SUSZA HYDROGEOLOGICZNA to niedobór wody w zasobach podziemnych. Monitoringiem wód podziemnych zajmuje się Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, który wydaje stosowne komunikaty i ostrzeżenia na temat suszy hydrogeologicznej.

Jak opady deszczu podczas ostatniego weekendu lipca 2022 r. wpłynęły na poprawę sytuacji hydrologicznej kraju?

Wilgotność gleby w najpłytszych warstwach (02-7 cm) poprawiła się na południu i w centrum kraju. Niestety opady deszczu nie przyczyniły się do odbudowy zasobów wodnych w głębszych warstwach gleby. Najbardziej niekorzystna sytuacja wciąż panuje na zachodzie i północnym zachodzie Polski, gdzie wskaźnik wilgotności gleby na wszystkich poziomach utrzymuje się nawet poniżej 25%.

Należy zwrócić uwagę, że intensywne opady deszczu występujące w okresie letnim, najczęściej o charakterze burzowym, nie wpływają istotnie na poprawę sytuacji, jeśli chodzi o suszę. Dzieje się tak, ponieważ woda z takich opadów bardzo szybko spływa po powierzchni terenu, najczęściej do najbliższej rzeki, nie uzupełniając w stopniu wystarczającym zasobów wodnych na danym terenie.

Jakie są prognozy dla rozwoju zjawiska suszy w sierpniu 2022 r.?

Aktualne prognozy warunków meteorologicznych wskazują, że w sierpniu nie nastąpi znacząca poprawa, głównie ze względu na wysokie temperatury powietrza i zwiększone parowanie. Najbardziej prawdopodobne jest wystąpienie opadów burzowych, które lokalnie i krótkotrwale wpłyną na zwiększenie wartości wskaźnika wilgotności, ale nie przyczynią się do wypełnienia retencji. Przełoży się to na dalsze spadki stanów wody do strefy niskiej i zmniejszenie przepływu w korytach rzek. Prognozowany charakter opadów może prowadzić do powodzi błyskawicznych i podtopień, czyli tzw. „flash floods” w zlewniach rzek i „urban floods” na obszarach miejskich. Sytuację mogą poprawić jedynie jednostajne opady, bardziej rozłożone w czasie i zróżnicowane przestrzennie.

Czy zmiana charakteru opadów i coraz częstsze problemy z suszą mają związek ze zmianą klimatu?

Tak. Zmiana klimatu powoduje, że pojawiające się opady są bardzo intensywne i zwykle rozdzielają dłuższe okresy bezdeszczowe. Ta charakterystyka opadów przyczynia się z kolei do intensyfikacji zjawiska suszy. Podczas dyskusji nad tym problemem nie należy zapominać również o tym, że Polska położona jest w strefie klimatu umiarkowanego przejściowego (pomiędzy lądowym i oceanicznym), co w sposób bezpośredni przekłada się np. na niestabilność opadów w ujęciu sezonowym i ich przestrzenne zróżnicowanie

Jak możemy przeciwdziałać suszy w gospodarstwie domowym?

Priorytetem jest retencja wody deszczowej, czyli gromadzenie jej w miejscu opadu. Możemy stosować różne rozwiązania – od stosunkowo prostych, odpowiednich dla indywidualnych konsumentów (beczki pod rynną, stągwie, nie koszenie trawników, prysznic zamiast kąpieli w wannie), po rozbudowaną zielono-błękitną infrastrukturę, na którą składają się elementy zieleni (parki, kwietne łąki, skwery) oraz wody powierzchniowe (cieki, stawy, zbiorniki wodne) i zbiorniki podziemne na wody opadowe. Ale przede wszystkim powinna zmienić się świadomość ludzi – woda to dobro, które na niektórych terenach może się skończyć, również w Polsce. Dlatego należy o nią dbać i właściwie chronić..

Czy podczas suszy powinienem skosić trawę na mojej działce?

W okresach intensywnej suszy niskie koszenie trawnika prowadzi do nadmiernego pylenia z odsłoniętej powierzchni. Zbyt nisko przycięta nie rozkrzewia się, lecz zaczyna zasychać. W takich warunkach należałoby ograniczyć koszenie trawników do miejsc, gdzie jest to konieczne, np. ze względów bezpieczeństwa. Nawet w bardziej sprzyjających wegetacji warunkach, dobrym rozwiązaniem jest ustawianie kosiarek na możliwie najwyższy poziom. Jest jeszcze jedno rozwiązanie. Zamiana trawnika na kwietną łąkę, która doskonale wiąże wilgoć w glebie, filtrując wodę opadową. Kwietne łąki nie wymagają intensywnej podlewania, ani częstego koszenia, przez co koszty ich utrzymania są znacznie niższe niż tradycyjnego trawnika.

Czy w Polsce możemy mówić o zjawisku pustynnienia?

Obecnie w Polsce nie ma zagrożenia zaniku roślinności, możemy jednak mówić o postępującym stepowaniu. Aktualne warunki w naszym kraju można porównać do sytuacji Węgier w latach 70. XX w. Wówczas panował tam klimat kontynentalny, jednak od tamtego czasu strefy klimatyczne przeniosły się o 400 km na północ. Średnie temperatury w Poznaniu, Zielonej Górze czy Wrocławiu są podobne do tych, które 50 lat temu występowały na Nizinie Węgierskiej.

Czy mogą być wydane ostrzeżenia hydrologiczne IMGW-PIB informujące o suszy hydrologicznej i jednocześnie o wezbraniu dla tego samego terenu?

Tak. Coraz częściej długie okresy bezdeszczowe są rozdzielone krótkotrwałymi i intensywnymi opadami deszczu o lokalnym charakterze. To, w zestawieniu z postępującą antropopresją, w szczególności w postaci wzrostu powierzchni uszczelnionych, powoduje wzrost zagrożenie powodziąmi błyskawicznymi. To szczególny typ powodzi opadowej (z ang. flash flood) o lokalnym

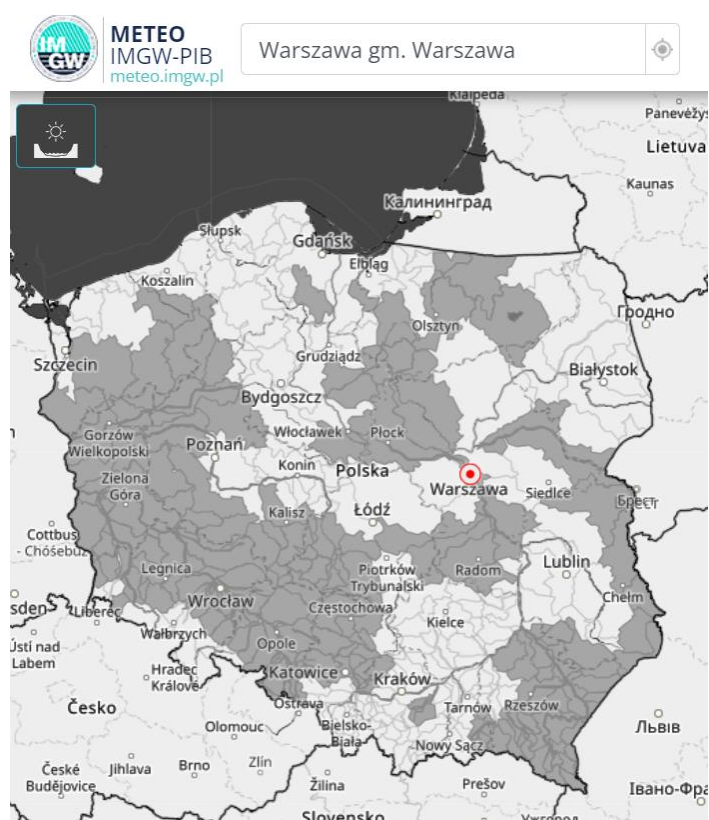
zasięgu, bardzo szybkim przebiegu i krótkim czasie trwania – zwykle mniej niż 6 godzin – wywołanej opadami deszczu o dużej wydajności (związanymi zazwyczaj ze zjawiskami konwekcyjnymi, burzowymi). W 2021 roku odnotowaliśmy co najmniej kilka takich zdarzeń, m.in. w Poznaniu i Krakowie, gdzie w ciągu jednej doby opad wyniósł kilkadziesiąt procent normy rocznej.

Ostrzeżenia przed suszą hydrologiczną są bezstopniowe i bezterminowe. Wydaje się je w przypadku utrzymywania się na referencyjnej stacji wodowskazowej przepływu poniżej wartości progowej SNQ (średni niski przepływ z wielolecia) przez co najmniej 10 dni.

Ostrzeżenie przed gwałtownymi wzrostami stanów wody to ostrzeżenie hydrologiczne 1. stopnia. Jest ono wydawane w przypadku występujących lub prognozowanych wzrostów na rzekach, które następują na skutek, m.in. intensywnych opadów deszczu, tajania pokrywy śnieżnej (roztopów), czy wzrostów pod wpływem wiatru (cofka). Ostrzeżenie 1 stopnia może również oznaczać krótkotrwałe przekroczenie stanów umownych.

Ostrzeżenie 2. stopnia oznacza wezbranie z przekroczeniem stanów ostrzegawczych, tj. prognozowane lub występujące wzrosty powyżej progu ostrzegawczego, również z możliwością chwilowego osiągnięcia stanu alarmowego.

Ostrzeżenie 3 stopnia jest najwyższe w skali. Definiuje wezbranie z przekroczeniem stanów alarmowych, co oznacza prognozowane lub występujące zagrożenie wezbraniem powyżej alarmu. W zlewniach kontrolowanych jest zazwyczaj równoznaczne z wystąpieniem wody z koryta rzeki.



Aktualny stan ostrzeżeń przed suszą hydrologiczną (03.08.2022 r.) | <https://meteo.imgw.pl/dyn/#osmet=false&oshyd=true>

Dodatkowe informacje 24h/dobę:

IMGW-PIB Biuro Prasowe

Twitter: <https://twitter.com/IMGWmeteo>

E. biuroprasowe@imgw.pl | T. (+48) 503 122 100

SERWIS POGODOWY DLA POLSKI: <https://meteo.imgw.pl/>

APLIKACJA MOBILNA: <http://aplikacjameteo.imgw.pl/>

SERWIS Z CAŁOROCZNĄ POGODĄ DLA GÓR: <http://gory.imgw.pl/>

DARMOWY WIDGET POGODOWY: <http://widgetmeteo.imgw.pl/>

IMGW-PIB. Instytut pełni kluczową rolę w osłonie meteorologicznej kraju od 1919 roku. Od Tatr po Bałtyk, od Karpat po Zalew Szczeciński analizujemy, dostarczamy prognozy i wydajemy ostrzeżenie. Nasze systemy informacyjne i rozwiązania działają 24/7 przez cały rok, wsparte wiedzą i doświadczeniem analityków i specjalistów meteorologii i hydrologii. Jesteśmy Instytutem skupiającym wysokiej klasy specjalistów i dysponujemy niezbędną infrastrukturą do pracy nad nim. Pogoda i klimat to jeden z najważniejszych tematów we współczesnym świecie.